

Opnameprotocol versterkt bouwkolom

DWa

} Steeds een stap vooruit lopen
...begint met een stap zetten

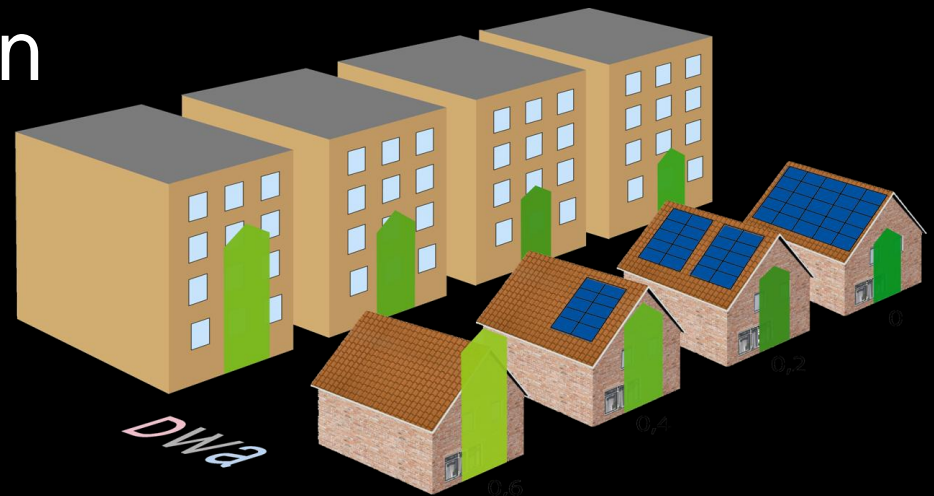
DWa

Focus presentatie

-
- Opzet onderzoek en uitkomsten
  - Aanbevelingen opnameprotocollen
  - Highlights uit de handleiding
  - Vragen?

Opzet onderzoek en uitkomsten

Implementatie van opnameprotocollen

Dwa

Doelstelling implementatietraject

- Ervaring opdoen met de opnameprotocollen (versie 2.9) om
  - deze te beproeven in de praktijk
  - waar nodig deze te verbeteren
  - soepele toepassing na dit traject mogelijk te maken

Ervaringen bij 17 projecten

	Item	Woningbouw	Utiliteitsbouw
1	Aantal projecten	12 (20 ref. woningen)	5
2	Type of functie	Appartement, rijtje, hoek en 2-onder-1-kap	Winkel, school, kantoor, kerk, zorginstelling
3	Optionele toetsen: - Ventilatietoets en Qv10 - Aansluitingen (foto's en IR)	18 Deels foto's en IR	N.v.t. Foto's
4	Aantal vastgestelde EPC's	18	4
5	Resultaten: - EPC-waarde ↓ - EPC-waarde ↑	5 (max. 11%) 13 (max. 39%)	1 (max. 9%) 3 (max. 13%)
6	Aantal afwijkingen (↑ en ↓)	7 (3-10)	7 (3-11)

Woningbouw en afwijkingen

Nr	Onderdeel (Woningbouw)	Gevoeligheid op de EPC		Afwijkingen bij woningen (%)
		Pos.	Neg.	
1	Oppervlakte ramen	4%	-3%	70%
2	Qv10 (optie)	4%	-8%	60%
3	<i>Rc-waarde dichte schil</i>	0%	-11%	55%
4	<i>U-waarde raam/deur</i>	2%	-12%	45%
5	Leidinglengte warm tapwater	0%	-2%	45%
6	Aansluiting isolatiemateriaal (optie, advies koudebruggen uitgebreid))	0%	-5%	40%
7	Soort/type opwekkingstoestel	2%	-2%	35%
8	Perimeter vloer	0%	-5%	35%
9	Orientatie raam/deur	1%	-5%	35%
10	Koudebruggen (Psi-waarden) (Advies)	0%	-3%	30%

Utiliteitsbouw en afwijkingen

Nr	Onderdeel (Utiliteitsbouw)	Gevoeligheid op de EPC		Afwijkingen bij utiliteit (%)
		Pos.	Neg.	
1	<i>Rc-waarde dichte schil</i>	0%	-12%	100%
2	<i>U-waarde raam/deur</i>	0%	-1%	60%
3	Oppervlakte ramen	2%	-3%	60%
4	Verlichtingsregeling	6%	-2%	60%
5	Geïnstalleerd verlichtingsvermogen	0%	-11%	60%
6	Soort/type opwekkingstoestel	0%	-5%	40%
7	G-waarde glas (ZTA)	0%	0%	40%
8	Rendement WTW	17%	0%	40%
9	Vermogen preferent toestel	0%	0%	40%
10	Massa vloer		-1%	20%

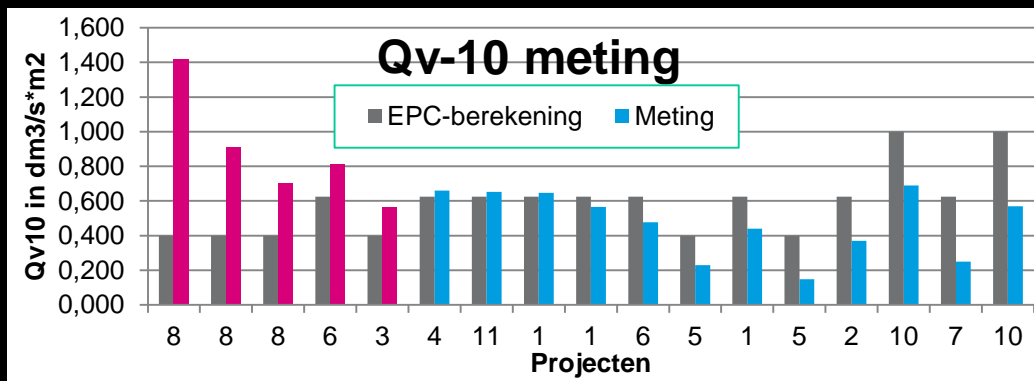
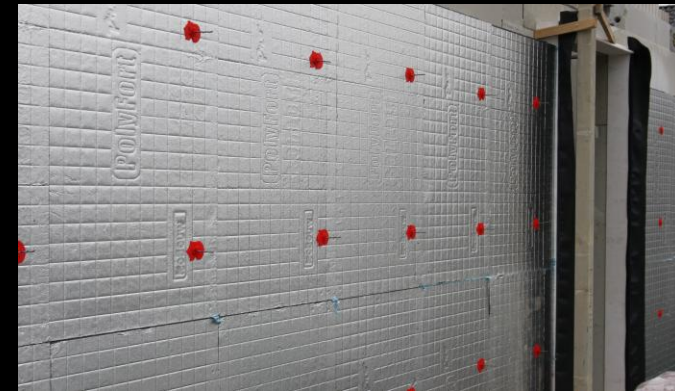
Opnameprotocol

- Beschrijving voor de EPN-opnemer hoe getoetst moet worden
- Naast verplichte toetsen zijn er enkele optionele toetsen

	Woningbouw	Utiliteitsbouw
1	Aansluitingen isolatie	Aansluitingen isolatie
2	Toets inregelrapport	Toets inregelrapport
3	Kierdichtheidsmeting (in versie vanaf 2.9 verplicht)	Kierdichtheidsmeting (toekomstige versie)
4	Ventilatietoets	-

Aansluitingen en kierdichtheid

- fotodossiers boden beperkte onderbouwing
- 9 woningen (50%) heeft minimaal 1 hotspot
- 5 woningen (29%) is onvoldoende kierdicht

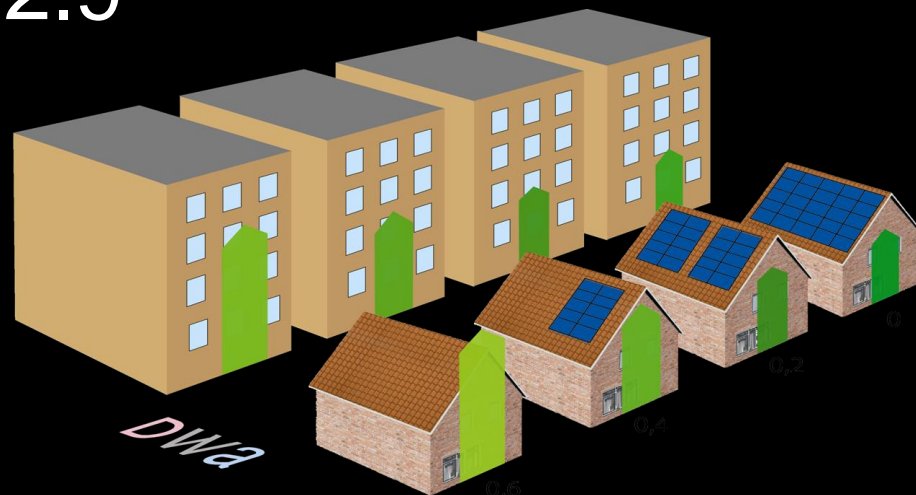
Ventilatietoets is nuttig

- Toets regeling systeem en reinheid, schakelaars, condens afvoer et cetera levert geen opmerkingen op

Belangrijkste aanbevelingen opnameprotocollen

EWN 2.9 en EUN 2.9

Dwa

Belangrijkste aanbevelingen protocol (1/4)

- Waardeer optionele toetsen in de EPC-berekening (Norm-commissie)
  - Inregelen: toevoegen praktijkcorrectiefactor afgifterendement
  - Ventilatietoets:
    - o C-systemen: ventilatiecapaciteit voor koudebehoefte
    - o D-systemen: praktijkrendementcorrectiefactor

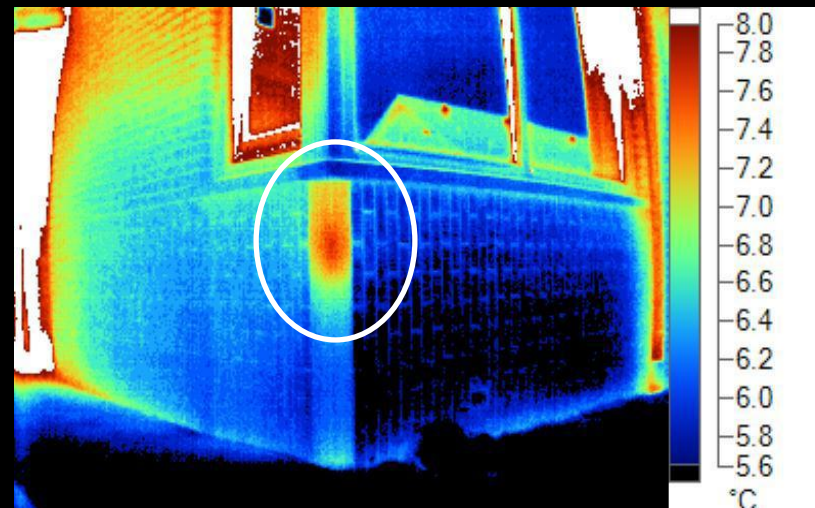
Eigen waarde kierdichtheid (2/4)

- Meet Q_{v10} ook bij utiliteitsgebouwen ($\leq 40.000\text{m}^3$ en $Q_{v10} \leq 0,2 \text{ dm}^3/\text{s} \cdot \text{m}^2$)
- Circa 6 Blowerdoors (max.)
- Bij woningen Q_{v10} meten bij eigen waarde
  - Grondgebonden (ref.w.)
  - Appartement (hoek boven)

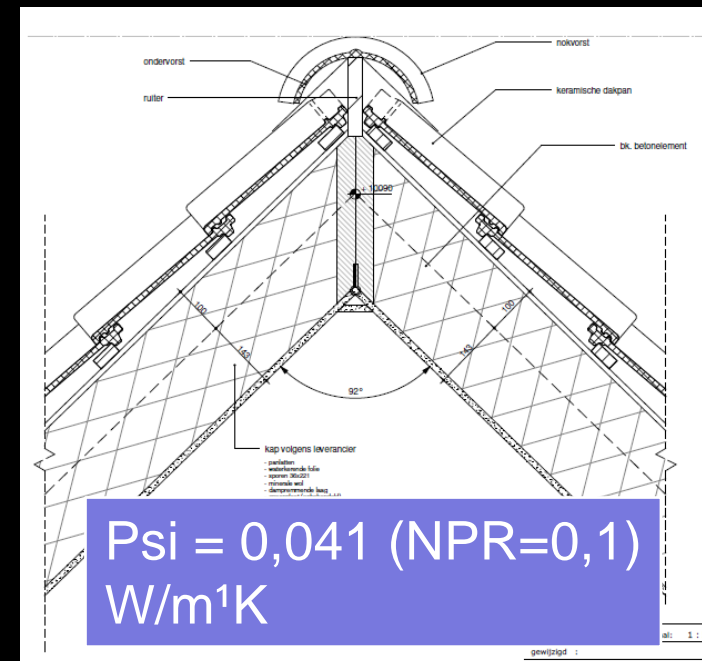
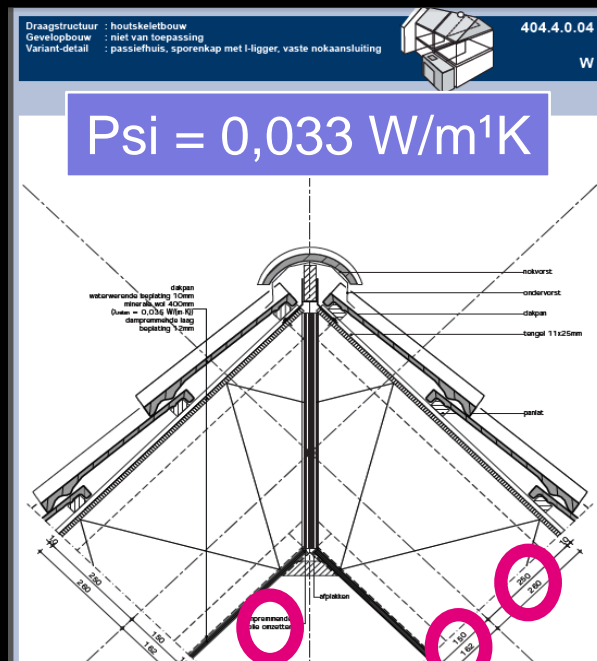
Belangrijkste aanbevelingen protocol (3/4)

- Voeg heldere beoordelingscriteria toe voor fotobewijzen aansluitingen en accepteer ook IR-opnamen
- IR-opname alleen wanneer $\Delta T > 10^{\circ}\text{C}$

Toets koudebruggen (Psi-waarden) (4/4)

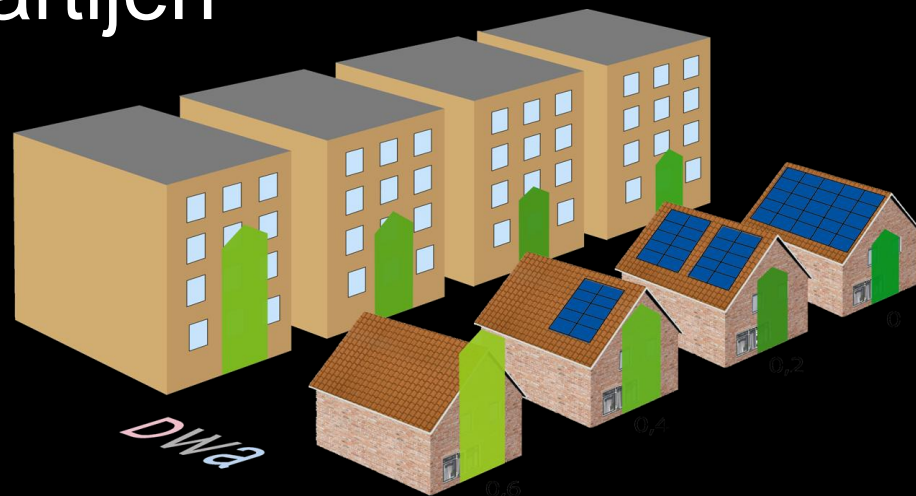
- Toets onderbouwing Psi-waarden wanneer deze uitgebreid is ingevoerd
- Voorbeeld:

Highlights uit de handleiding

Voor bouwende partijen

Dwa

Waarom aan de slag met het opnameprotocol?

- Voldoen aan Bouwbesluit
- Prestatieborging

Stappenplan (1/3)

	Stappen	Woningbouw	Utiliteitsbouw
1	Bepalen referenties	Tabel	N.v.t.
2	Uitsplitsen maatregelen (specificatie)	Uitgangspunten in opnameformulier	
3	Per maatregel bewijslast	Foto's en aantekeningen EPN-opnemer of een bewijsdocument (verklaring, berekening en/of leverbon of een foto)	

Stappenplan (2/3)

	Stappen	Woningbouw	Utiliteitsbouw
4	Afspraken aanleveren bewijslast	Onderaannemers en leveranciers.	Bouwteam en leveranciers.
5	Voor alle partijen toegankelijk mappenstructuur	Webbased met vaste mappenstructuur	
6	Toets of iedereen zich aan de afspraken houdt	Werkvoorbereider	Bouwkundig en/of installatietechnisch adviseur
7	Komt bewijsstukken overeen met uitgangspunten EPC		

Stappenplan (3/3)

	Stappen	Woningbouw	Utiliteitsbouw
8	Overdragen projectdossier aan EPN-opnemer	Compleet en duidelijke verwijzingen naar bewijsstukken	

- Laat een EPN-opnemer in het begin meekijken
- Spreek vooraf af wat je van een EPN-opnemer verwacht

Hoe houd je de kosten laag?

- Borg het projectdossier in de werkprocessen
- Maak goede afspraken met relevante partijen
- Lever een compleet dossier in
- Voorkom een herberekening

*"Wim denkt met me mee
en dat bespaart een hoop."*

Documentbewijzen

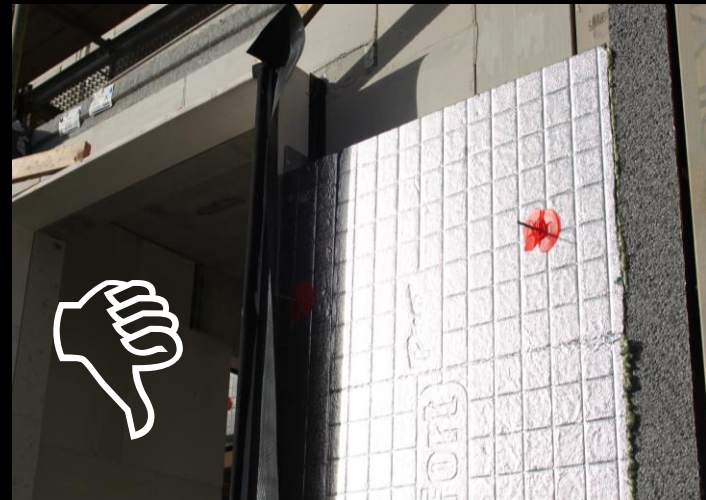
Foto's:

- Douche WTW
- Geïsoleerde distributieleidingen
- Aansluitingen (optioneel)
- Details koudebruggen (toekomst)

Documenten:

Voorbeeld fotobewijs (kwaliteit)

Voorbeeld fotobewijs (locatie)

Voor als je morgen wil beginnen...

- Gebruik de handleiding als kapstok
- Start men één of enkele pilotprojecten

} Steeds een stap vooruit lopen
...begint met **SAMEN** een stap
zetten

DW**a**

Vragen?

Contact

Jaap Neeleman

neeleman@dwa.nl

(06) 22 403 428

- Bodegraven, Rijssen, Ede, Amsterdam
- Woningbouw, utiliteit, overheid, gezondheidszorg, onderwijs, monumenten, energie, agro, industrie

DW**a**

